

מבוא לסדר זרעים – Introduction to Seder Zeraim

ר' אשר חבר – Rabbi Alan Haber

מסכת שביעית

וגר, לא תלחץ; ואתם, ידעתם את-נפש הגר--כי-גרים הייתם, בארץ מצרים. ושש שנים, תזרע את-ארץ; ואספת, את-תבואתה. השביעת תשמטנה ונטשתה, ואכלו אביני עמך, ויתרם, תאכל חית השדה; כן- נעשה לכרמך, לזיתך. (שמות כג: ט-יא)

And a stranger shalt thou not oppress; for ye know the heart of a stranger, seeing ye were strangers in the land of Egypt. And six years thou shalt sow thy land, and gather in the increase thereof; but the seventh year thou shalt let it rest and lie fallow, that the poor of thy people may eat; and what they leave the beast of the field shall eat. In like manner thou shalt deal with thy vineyard, and with thy oliveyard. (Shmot 23:9-11)

וידבר ה' אל-משה, בהר סיני לאמר. דבר אל-בני ישראל, ואמרת אליהם, כי תבאו אל-הארץ, אשר אני נתן לכם--ושבתה הארץ, שבת לה'. שש שנים תזרע שדך, ושש שנים תזמר כרמך; ואספת, את-תבואתה. ובשנה השביעת, שבת שבתון יהיה לארץ--שבת, לה': שדך לא תזרע, וכרמך לא תזמר. את ספוח קצירך לא תקצור, ואת-ענבי נזירך לא תבצר: שנת שבתון, יהיה לארץ. והיתה שבת הארץ לכם, לאכלה--לך, ולעבדך ולאמתך; ולשכירך, ולתושבך, הגרים, עמך. ולבהמתך--ולחיה, אשר בארץ: תהיה כל-תבואתה, לאכל. (ויקרא כה: א-ז)

And the LORD spoke unto Moses in mount Sinai, saying: Speak unto the children of Israel, and say unto them: When ye come into the land which I give you, then shall the land keep a sabbath unto the LORD. Six years thou shalt sow thy field, and six years thou shalt prune thy vineyard, and gather in the produce thereof. But in the seventh year shall be a sabbath of solemn rest for the land, a sabbath unto the LORD; thou shalt neither sow thy field, nor prune thy vineyard. That which groweth of itself of thy harvest thou shalt not reap, and the grapes of thy undressed vine thou shalt not gather; it shall be a year of solemn rest for the land. And the sabbath-produce of the land shall be for food for you: for thee, and for thy servant and for thy maid, and for thy hired servant and for the settler by thy side that sojourn with thee; and for thy cattle, and for the beasts that are in thy land, shall all the increase thereof be for food. (Vayikra 25:1-7)

משניות

א, עד אימתיי חורשין שדה האילן ערב שביעית: בית שמאי אומרין, כל זמן שהוא יפה לפרי; בית הלל אומרין, עד העצרת. וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו.

ב, מסקלין עד ראש השנה; מקרסמין מזרדין ומפסלין, עד ראש השנה. רבי יהושוע אומר, כזירודה וכפיסולה של חמישית, כך של שישיית. רבי שמעון אומר, כל זמן שאני רשאי בעבודת האילן, רשאי אני בפיסולו.

ד, מאימתיי אוכלין פירות האילן בשביעית: הפגים--משיזריחו, אוכל בהן פתו בשדה; ביחלו, כונס לתוך ביתו. וכן כיוצא בהן. ושאר שני שבוע, חייבין במעשרות.

ה, הבוסר--משיביא מים, אוכל בו פתו בשדה; הבאיש, כונס לתוך ביתו. וכן כיוצא בו. ושאר שני שבוע, חייב במעשרות.
ו, זיתים--משיכניסו רביעית לסאה, פוצע ואוכל בשדה; הכניסו חצי לוג, כותש וסך בשדה; הכניסו שליש, כותש בשדה וכונס לתוך ביתו. וכן כיוצא בהן. ושאר שני שבוע, חייבין במעשרות. ושאר כל פירות האילן--כעונתן למעשרות, כך עונתן לשביעית.

ז, כלל גדול אמרו בשביעית: כל שהוא מאוכל אדם, ומאוכל בהמה, וממין הצובעין, ואינו מתקיים בארץ--יש לו שביעית ולדמיו שביעית, יש לו ביעור ולדמיו ביעור. ואיזה זה--זה עלי הלוף השוטה, ועלי הדנדנה, העולשין, והכרישין, והרגילה, ונץ החלב. ומאוכל בהמה, החוחין והדרדין. וממין הצובעין--ספחי איסטיס, וקוצה. יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, יש להן ביעור ולדמיהן ביעור.

ז, ועוד כלל אחר אמרו: כל שאינו מאוכל אדם, ומאוכל בהמה, וממין הצובעין, ואינו מתקיים בארץ--יש לו שביעית ולדמיו שביעית, אין לו ביעור ולא לדמיו ביעור. ואיזה זה--זה עיקר הלוף השוטה, ועיקר הדנדנה, העקרבנין, והחלביצין, והבוכריה. וממין הצובעין, הפואה והרכפה. יש להן שביעית ולדמיהן שביעית, אין להן ביעור ולא לדמיהן ביעור. רבי מאיר אומר, דמיהן מתבערין עד ראש השנה; אמרו לו, להן אין ביעור, קל וחומר לדמיהן.

ח, כלל גדול אמרו בשביעית: כל המיוחד לאוכל אדם--אין עושין ממנו מלוגמה לאדם, ואין צורך לומר לבהמה; וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם--עושין ממנו מלוגמה לאדם, אבל לא לבהמה. וכל שאינו מיוחד לאוכל אדם ולא לאוכל בהמה--חישב עליו לאוכל אדם ולאוכל בהמה, נותנין עליו חומרי אדם וחומרי בהמה; חישב עליו לעצים--הרי הוא כעצים, כגון הסיאה והאיזוב והקורנית.

ח, שביעית--ניתנה לאכילה, ולשתייה, ולסיכה: לאכול דבר שדרכו לאכול, ולסוך דבר שדרכו לסוך. לא יסוך יין וחומץ, אבל סך הוא את השמן. וכן בתרומה ובמעשר שני. קל מהן, שביעית, שניתנה להדלקת הנר.

ח, אין מוכרין פירות שביעית לא במידה, ולא במשקל, ולא במניין, לא תאנים במניין, ולא ירק במשקל. בית שמאי אומרין, אף לא אגודות; בית הלל אומרין, את שדרכו לאגוד לבית, אוגדין אותו לשוק, כגון הכרישין ונץ החלב